

OBVEZNI OBLIK PRAĆENJA RASTA I RAZVOJA DJECE "ZDRAVSTVENOM KNJIŽICOM DJETETA"

JOSIP GRGURIĆ*

Tijekom zadnjih 20 godina u Hrvatskoj se pokušava implementirati novi sustav praćenja preventivnih aktivnosti u zdravstvenoj zaštiti djece. Na temelju iskustva suvremenog svijeta, u 2006. godini uvedena je Zdravstvena knjižica djeteta za svu djecu u Hrvatskoj. Sustav Zdravstvene knjižice omogućava optimalizaciju zdravstvene skrbi o djeci, a ujedno može poslužiti evidenciji i ranom otkrivanju djece s posebnim potrebama kao što su na primjer neurorizična djeca.

Deskriptori: ZDRAVSTVENA KNJIŽICA DJETETA, PRAĆENJE RASTA DJETETA, PREVENCIJA U DJECE, REGISTAR NEURORIZIKA

U zdravstvenoj zaštiti djece vrlo važno mjesto zauzimaju preventivne mjere u cilju optimalizacije rasta i razvoja djece. Zadnjih 20 godina u Hrvatskoj se pokušava implementirati novi sustav praćenja zdravstvene zaštite djece, a posebno praćenja rasta i razvoja djece. Na temelju sustavnog praćenja zdravlja djece koje se provodi u zemljama zapadnog svijeta te naših iskustava u primjeni Zdravstvene knjižice djeteta, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi uvelo je Zdravstvenu knjižicu za svu djecu od rođenja do punoljetnosti.

Ministar zdravstva Pravilnikom je obvezao ispunjavanje Knjižice za sve zdravstvene djelatnike koji rade u zdravstvenoj zaštiti djece (1). Valja naglasiti da je Zdravstvena knjižica prihvaćena kao obveza u Nacionalnom planu aktivnosti za prava i interese djece od 2006.-2012. kojeg je usvojila Vlada RH na svojoj sjednici 20. ožujka 2006. godine (2). Kako se radi o poboljšanju preventivnih aktivnosti u praćenju rasta i razvoja djece, smatrali smo da Proljetna pedijatrijska

škola također treba dati svoj doprinos u edukaciji svih zdravstvenih djelatnika koji rade s djecom.

O važnosti i rezultatima naših istraživanja u primjeni Zdravstvene knjižice, izvještavali smo na mnogim pedijatrijskim skupovima. Hrvatsko pedijatrijsko društvo je u nekoliko navrata predlagalo uvođenje Zdravstvene knjižice djeteta u Program mjera zdravstvene zaštite. Praćenje rasta i razvoja djece je najbolji način utvrđivanja kvalitete zdravlja djece i mogućih preventivnih intervencija (3, 4). U cilju praćenja rasta i razvoja djece do sada su primjenjivane različite metodologije. Suvremeni način takvog praćenja je pomoću Zdravstvene knjižice djeteta, a u neposrednoj budućnosti neslućene mogućnosti pružit će novi informatički modeli.

Slijedom iskustava koja imaju zemlje Europske unije u primjeni Zdravstvene knjižice djeteta, prišlo se i u Hrvatskoj pilotu uvođenja Zdravstvene knjižice djeteta u praćenju rasta i razvoja djece (5, 6). Zdravstvena knjižica djeteta dokument je na razini zaštite pojedinca tj. djeteta, koji putem sistematskih pregleda, omogućuje dobivanje kontinuiranih podataka o rastu i zdravstvenom stanju djeteta. Njezina je svrha pratiti rast i razvoj djeteta od rođenja do polaska u školu, a uz doradu moguć je i produžetak na cijelo razdoblje rasta.

Težnja za postojanjem dokumenta koji bi na jednom mjestu obuhvatio pregled rasta i razvoja djeteta u Hrvatskoj datira u nas od prije 20 godina. Tako je na temelju međunarodnih iskustava i angažiranjem domaćih stručnjaka 1985. osmišljeno prvo izdanje "Dječje zdravstvene knjižice" koje je služilo za potrebe projekta "Otkrivanje faktora ugroženosti i sprečavanje invalidnosti djece sistemom kontinuirane evidencije zdravstvenog stanja djece". To prvo izdanje tiskano je u suradnji s Školom narodnog zdravlja "Dr. Andrija Štampar", Institutom za zaštitu majki i djece (današnje Klinike za dječje bolesti Zagreb), Klinikom za ženske bolesti i porode u Petrovoj ulici i Zajednicom mirovinskog i invalidskog osiguranja. Ta verzija Zdravstvene knjižice djeteta nakon pilotskog ispitivanja na području Doma zdravlja Medveščak u Zagrebu i na području Međimurja, nije ušla u dugoročnu primjenu jer je bila preopširna.

Nakon toga, druga verzija Zdravstvene knjižice djeteta izlazi 1989. godine. Ona je još uvijek je bila opširna, tražila je veliku količinu podataka koje liječnik mora upisati, te se takva nije pokazala upotrebljivom. Uz sve navedeno, cijeli projekt je zastao u ratnom vihoru.

*Klinika za dječje bolesti Zagreb
Referentni centar Ministarstva zdravstva za
praćenje rasta i razvoja djece predškolske dobi

Adresa za dopisivanje:
Prof. dr. sc. Josip Grgurić
Klinika za dječje bolesti Zagreb
10000 Zagreb, Klaićeva 16

Slika 1.
Povijesni razvoj Zdravstvene knjižice djeteta
Figure 1
Historical development of the child's health booklet

Zahvaljujući razumijevanju UNICEF-ovog ureda za Republiku Hrvatsku, nakon rata je prihvaćen program primjene Zdravstvene knjižice djeteta u cilju praćenja rasta i razvoja djece. Tiskana je treća verzija Zdravstvene knjižice, izrađena programskom podrškom za upisivanje u informacijski sustav, pristupilo se edukaciji zdravstvenih djelatnika o važnosti i načinu popunjavanja Zdravstvene knjižice, nabavljena je kompjuterska oprema od strane UNICEF-a za područja koja su ušla u prvu fazu ispitivanja. Pilotom ispitivanju pristupilo se 1. siječnja 1998. godine na području triju županija Republike Hrvatske: Međimurske, Sisačko-moslavačke i Šibensko-kninske (7-9). Nakon toga proširio se interes i ostalih županija: Primorsko-goranske, Varaždinske, Vukovarsko-srijemske, Dubrovačko-neretvanske i Istarske, grada Krapine (2001. godine), Krapinsko-zagorske županije (2002. godine) te s početkom 2004. godine Bjelovarsko-moslavačke županije. U 2003. godini Ministarstvo zdravstva prihvatilo je financiranje Knjižice u županijama od posebne državne

skrbi. Uvođenjem novih županija u projekt istovremeno su se provodile analize kvalitete i kvantitete unesenih podataka, te je nastala potreba da se treća verzija Zdravstvene knjižice djeteta doradi. Tako je tiskana i četvrta verzija Zdravstvene knjižice djeteta (Slika 1). Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi 2006. godine konačno je uvelo Zdravstvenu knjižicu za svu djecu u Hrvatskoj pod nazivom "Od rođenja do punoljetnosti".

VAŽNOST I MOGUĆNOSTI ZDRAVSTVENE KNJIŽICE DJETETA

Ono što će obilježiti pedijatriju slijedećih stoljeća je preventiva, ocjena je bazičnih pedijatrijskih udžbenika (10, 11). Isto tako Nacionalni program djelovanja za djecu u Republici Hrvatskoj ističe: "Hrvatski plan djelovanja na području zdravstvene zaštite majki i djece treba staviti naglasak na provođenje preventivnih programa". Upravo sistematsko praćenje rasta i razvoja djece osnova je za poduzimanje pravovremenih odgovarajućih medicinskih intervencija i osiguranja zdravlja djece. Mnogi zdravstveni problemi koji se javljaju u dječjoj i adolescentskoj dobi, a i kasniji u odrasloj dobi, mogu se prevenirati za vrijeme ranog djetinjstva, odnosno mogu se rano otkriti i poduzeti efikasni tretmani (12).

Postoje jasne preporuke za učinkovito sistematsko praćenje rasta djece u svim zemljama Europske unije. Nadalje, sve zemlje Europske unije imaju i zdravstvenu knjižicu djeteta "passport". Neke od zemalja nadogradile su taj sistem u cilju prikupljanja podataka na lokalnoj ili nacionalnoj razini. Svjetska zdravstvena organizacija je 2006. godine

objavila nove antropometrijske standarde za praćenje rasta i razvoja djece prvih 5 godina života, a uz standarde je dan prijedlog zdravstvene knjižice (Slika 2) namijenjene roditeljima i drugim osobama koje brinu o djeci u cilju praćenja i promicanja zdravlja, rasta i razvoja djece (13, 14). Uz prijedlog knjižice dana je preporuka da se čuva i nosi uvijek kad se posjećuje:

- zdravstveni centar (bilo kad je dijete zdravo ili bolesno);
- uz bilo koju posjetu liječniku;
- u hitnim stanjima prilikom posjeta zdravstvenoj ustanovi;
- u bilo kojem kontaktu sa zdravstvenom službom.

Zdravstvena knjižica djeteta predstavlja zdravstveni dokument koji ima svako dijete, a u posjedu je roditelja s ciljem da se u njemu nađu najznačajniji zdravstveni podaci o djetetu. Ona osigurava kvalitetnu komunikaciju između različitih profila zdravstvenih djelatnika. Nadalje, ona ukazuje i na problem djeteta sa zdravstvenim rizicima, ali isto tako i na socijalne rizike. Djeca iz tih skupina zahtijevaju dodatnu zdravstveno-socijalnu skrb. Prema tome, Zdravstvena knjižica ima cilj omogućiti što skladniji rast i razvoj djeteta. Da bi se to postiglo, potrebno je poduzeti niz mjera iz područja tzv. primarne prevencije, koja je u svom konceptu vrlo značajno okrenuta i sekundarnoj prevenciji, tj. ranom prepoznavanju rizičnih čimbenika i znakova koji bi mogli ukazati na odstupanja u razvoju ili bolest u cilju što ranije intervencije (15). Iz svega proizlazi da Zdravstvena knjižica ima vrijednost za pojedinca i zajednicu. Međutim valja istaći da ona pretpostavlja dobru zdravstvenu infrastrukturu koja će prihvatiti i regularno ispunjavati relevantne podatke, jer jedino ispunjena ima svoju svrhu. Knjižica zahtijeva i ujednačenost u kvaliteti ispunjavanja, što dodatno traži edukacijske programe u cilju kvalitetnije zdravstvene skrbi o djeci. Iz knjižice se mogu dobiti:

- pokazatelji zdravstvene statistike;
- podaci o kvaliteti rada zdravstvenih ustanova;

Slika 2.
Dokument za praćenje rasta i razvoja Svjetske zdravstvene organizacije iz 2006. godine
Figure 2
The document for follow up of growth and development of the World Health Organization in 2006

- dostupni i realni podaci;
- podaci o područjima gdje je zaštita djece slabija, te potrebne mjere kako bi se nedostaci umanjili ili otklonili.

Sumarno govoreći, Zdravstvena knjižica ima nekoliko uporabnih razina:

- komunikacijsku;
- evidencijsku;
- evaluacijsku;
- intervencijsku;
- anticipativnu;
- programsku.

Navedeno znači uspostavljanje nove mogućnosti komunikacije i brige za zdravlje djeteta uključivanjem roditelja koji daje informacije zdravstvenoj službi, a ujedno je onaj koji prigodom pregleda djeteta nosi Zdravstvenu knjižicu i brine o njenom ispunjavanju. Redovita evidencija i kvaliteta unesenih podataka i evaluacija razvoja djeteta je temelj navedenog sustava praćenja djeteta. Ona naravno podrazumijeva i kvalitetu sistematskih pregleda. Praćenje rasta i razvoja djece nije samo sebi svrha, nego omogućuje poduzimanje konkretnih intervencija. Anticipativnost podrazumijeva poduzimanje mjera kako bi pojačali različite informativne, edukacijske i mjere stimulacije u rastu i razvoju djece. Iako je Zdravstvena knjižica namijenjena individualno svakom djetetu, uz pomoć podataka s područja jedne zajednice ili tima moguće je poduzimati odgovarajuće analize i predlagati programe za promicanje zdravlja djece. Prema tome Zdravstvena knjižica ima dvije dimenzije u promicanju zdravlja djece: individualnu i populacijsku.

ZDRAVSTVENA KNJIŽICA DJETETA - DANAŠNJE STANJE U HRVATSKOJ

Zdravstvena knjižica djeteta prolazi u Hrvatskoj vrlo dugačak put od pilota do njezine primjene. Dvadesetogodišnji rad na stvaranju Zdravstvene knjižice djeteta, neuobičajeno je dugačak put za postignuće koje je u Europi široko prihvaćeno. Međutim, dosadašnja iskustva u županijama gdje se uvodila Knjižica,

pokazala su da se s prihvaćanjem financiranja Knjižice uočavala senzibilizacija lokalne zajednice za važnost zdravlja i praćenja rasta i razvoja djece. UNICEF je financirao Knjižicu u 3 županije, a nakon toga počeo se javljati interes i drugih županija u Hrvatskoj za uvođenjem Knjižice, tako da je jedno vrijeme 12 županija bilo uključeno u projekt (Slika 3).

Slijedom ovog interesa koje su pokazivale lokalne zajednice, a naravno i saznanju da se radi o dostignuću u zdravstvenoj zaštiti djece razvijenog svijeta, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi odlučilo je uvesti Knjižicu za svu djecu od rođenja do punoljetnosti. Može se reći da je Ministarstvo zdravstva uvelo "preventivni paket" za djecu (Slika 4), koji se sastoji od:

- knjižice za predškolsko dijete;
- knjižice za školsko dijete;
- knjižice za evidenciju cijepljenja.

Ministarstvo zdravstva je poduzelo neophodne edukacijske aktivnosti o načinu primjene Knjižice, pa su održani slijedeći skupovi:

- U Ministarstvu zdravstva za voditeljice rodilišta i neonatologe o evidenciji rodilišnih podataka.
- U okviru sajma "Medicina i tehnika" na Zagrebačkom velesajmu održan je skup pod nazivom "Dan hrvatske pedijatrije", gdje je prezentirana Knjižica i način njenog ispunjavanja za primarnu zdravstvenu zaštitu.
- U jesen 2006. godine u okviru Škole narodnog zdravlja "A. Štampar" održana je edukacija za liječnike i sestre iz timova školske medicine.

Krajem 2006. godine Ministar zdravstva je konačno donio Pravilnik o zdravstvenoj knjižici djeteta. Tim je pravilnikom utvrđen način vođenja, korištenja, ispunjavanja i čuvanja Zdravstvene knjižice od rođenja do punoljetnosti. Prema Pravilniku, Zdravstvena knjižica djeteta je temeljni medicinski dokument koji sadrži podatke za praćenje rasta i razvoja te zdravstvenog stanja kao i preventivne zdravstvene skrbi o djetetu. Knjižica se uručuje roditelju ili skrbniku u rodilištu.

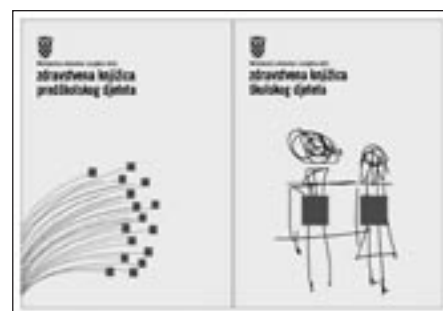

Slika 3.
Županije uključene u projekt
"Zdravstvena knjižica djeteta"

Figure 3
Counties included in the project
"The child's health booklet"

Dijete, njegov roditelj, posvojitelj ili skrbnik obvezni su kod svakog sistematskog pregleda, odnosno pregleda bolesnog djeteta dati na uvid Zdravstvenu knjižicu djeteta izabranom doktoru medicine primarne zdravstvene zaštite, odnosno doktoru medicine u specijalističko-konzilijarnoj ili bolničkoj zdravstvenoj zaštiti. Imenovani zdravstveni djelatnici iz primarne zdravstvene zaštite dužni su Knjižicu ispunjavati, a neispunjavanje je teža povreda radne dužnosti. U cilju boljeg usklađivanja zadataka u uvođenju Zdravstvene knjižice uspostavljena je i mreža koordinatora. Svaka županija u okviru Doma zdravlja treba odrediti koordinatora. Funkcija rada koordinatora je višeznačajna:

- brine o pravilnoj distribuciji Knjižice tj. da je svako dijete dobije u rodilištu, odnosno prilikom polaska u školu;

Slika 4.
Zadnja verzija Zdravstvene knjižice djeteta

Figure 4
The last version of the "The child's health booklet"

- vodi brigu i daje stručnu pomoć prilikom ispunjavanja u rodilištu i primarnoj zdravstvenoj zaštiti;
- prikuplja podatke (drugu kopiju listića) za buduću kompjutorsku obradu;
- sudjeluje u upisu, obradi i analizi podataka na području svoje županije;
- povezuje se s Povjerenstvom za Zdravstvenu knjižicu Ministarstva zdravstva i Referentnim centrima Ministarstva zdravstva za praćenje rasta i razvoja djece.

Valja naglasiti da su podaci u Zdravstvenoj knjižici djeteta tajni i zaštićeni, a javno se mogu prikazivati samo zbirni podaci. Tiskanjem Zdravstvene knjižice za svu djecu u Hrvatskoj samo je prvi korak njezine učinkovitosti. Njezino puno značenje moguće je polučiti tek nakon provođenja drugih faza njezinog uvođenja, a to znači edukacije svih onih koji sudjeluju u njezinom ispunjavanju. Daljnji korak je primjena informatičkog modela unosa i interpretacije rezultata, te poduzimanje i poboljšanje mjera zdravstvene zaštite. Za sve to potrebna je i usklađena koordinacija s primarne, županijske i nacionalne razine. Kao što se vidi, pred nama je ostvarivanje još mnogih faza do punog funkcioniranja i utilitarnosti knjižice. Valja imati na umu da je prema županijama prisutna različita razina informiranosti i osposobljenosti za primjenu Zdravstvene knjižice. Evidentno je da u županijama koje su sudjelovale u pilotskom programu veća akceptibilnost pa i kvaliteta podataka u Zdravstvenoj knjižici nego onih koje u tome nisu sudjelovale. Poseban će problem biti u većim gradovima jer ne postoji infrastruktura koordinacije dječje zdravstvene zaštite, pa tako ni Zdravstvene knjižice. Zdravstvena knjižica predstavlja veliki izazov za zdravstvenu skrb svakog djeteta pojedinačno, no iz Knjižice se mogu već danas izdvojiti sljedeći potprojekti koji mogu dodatno dati podatke o zdravstvenom stanju djece u Hrvatskoj (16, 17):

- Antropometrijska praćenja (težine, visine, opsega glave) i definiranje antropometrijskih standarda
- Praćenje prehrane dojenčeta, posebno prirodne prehrane

- Psihomotorni razvoj djece
- Praćenje djece s neurorizikom
- Kongenitalne malformacije
- Posebni zdravstveni problemi:
 - klinički screening prirođenog iščašenja kuka;
 - evidencija vanjskih malformacija genitalnih organa;
 - krvni tlak u predškolske djece;
 - denticija i karijes;
 - klinički screening strabizma i ambliopije;
 - klinički screening slušanja i govora.
- Evidencija socijalno-zdravstvenih uvjeta obitelji
- Program ostvarivanja zdravstvene zaštite djece:
 - evaluacija sistematskih pregleda;
 - evaluacija patronažnih posjeta.
- Procijepljenost djece
- Prevencija rentgenološkog zračenja djece

S obzirom da se u nizu nacionalnih dokumenata predviđa potreba za posebnom brigom za djecu s neurorizičnim faktorima, odgovarajuća stručna tijela podržala su Zdravstvenu knjižicu kao polaznu osnovu za rano otkrivanje rizične djece (1, 2, 15).

INFORMATIČKI PROIZVOD "ZDRAVSTVENA KNJIŽICA DJETETA"

Uz dokument Zdravstvene knjižice djeteta razvija se i informatički sustav u koji se upisuju podaci iz Knjižice. Informatički je sustav namijenjen izradi sumarnih izvješća raznih namjena, izdvajanju slučajeva koje je potrebno posebno pratiti, izradi specifičnih registara, zatim za prikupljanje raznih podataka kliničkih istraživanja u perinatologiji, kao i za statističku obradu. "Zdravstvena knjižica djeteta" je programski proizvod namijenjen računalnom evidentiranju i

praćenju podataka iz Zdravstvene knjižice djeteta. Za svaki sistematski pregled djeteta predviđena je jedna stranica u knjižici, te se pod brojem stranice nalazi i šifra pregleda unutar informatičkog sustava. Informatički proizvod "Zdravstvena knjižica djeteta" u Hrvatskoj izradilo je informatičko poduzeće "Solid-Inženjering" iz Čakovca i on se primjenjivao u pilot ispitivanju (18).

Navedeni informatički model bazirao se na sljedećem konceptu. Podaci za svako dijete iz pojedine županije upisuju se u informatički sustav, te se modernim vezama transferiraju u centralno računalo u Klinici za dječje bolesti Zagreb, gdje su dostupni za pregled, analizu i obradu. U Klinici za dječje bolesti Zagreb je 2003. godine osnovan Referentni centar Ministarstva zdravstva za praćenje rasta i razvoja djece predškolske dobi, koji je ujedno bio Koordinacijski centar za primjenu Zdravstvene knjižice. Funkcioniranje programske podrške za Zdravstvenu knjižicu djeteta zamišljeno je po principu "client-server". Za razvoj programske podrške "Zdravstvena knjižica djeteta" korišten je alat za razvoj programskih proizvoda Microsoft Access 97/2000, s time da je ostvarena potpuna integracija s uredskim paketom Microsoft Office 97/2000. Programski proizvod "Zdravstvena knjižica djeteta" koji je osmišljen za potrebe ovog pilotskog ispitivanja, sadrži nekoliko osnovnih podataka:

- Zdravstvena knjižica djeteta (način prikupljanja podataka) - pregledi djece, raniji posjeti, prijava u sustav, ispis, izlaz
- Temeljni podaci o djetetu, vrste pregleda, dijagnoze prema MKB (međunarodnoj klasifikaciji bolesti), krvne grupe, zdravstvena zaštita, tipovi zdravstvenih ustanova, zdravstveni djelatnici
- Izvješćivanje: opći podaci, broj pojedinih pregleda, analiza pregleda
- Program omogućuje povezivanje i usporedbu podataka i pomoć u provedbi programa

S obzirom da je u tijeku informatizacija primarne zdravstvene zaštite, očeku-

je se da se program "Zdravstvene knjižice djeteta" ugradi u model koji se upravo radi za primarnu zdravstvenu zaštitu.

ZDRAVSTVENA KNJIŽICA DJETETA U POBOLJŠANJU KVALITETE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DJECE

Zdravstvena knjižica djeteta je značajan instrument za poboljšanje zdravstvene zaštite djece što je detaljnije prikazano u prethodnom dijelu ovog rada. Međutim, da bi Knjižica mogla ispuniti svoju zadaću potrebno je ispunjenje drugih pretpostavki (19):

- povećanje broja pedijataru u primarnoj zdravstvenoj zaštiti te broja školskih liječnika;
- kvaliteta zdravstvene zaštite, a posebno preventivne zaštite traži optimizaciju broja djece u timu koji brine o djeci predškolske, odnosno školske dobi;
- stalnu edukaciju i bolju koordinaciju zdravstvenih djelatnika, koji brinu o zdravlju djece;
- izraditi adekvatni informatički model i učinkovit sustav koordinacije.

ZAKLJUČAK

Osnovno usmjerenje suvremenih preventivnih aktivnosti prema djeci usmjereno je na praćenje i optimizaciju rasta i razvoja djece. Današnji oblik dokumentacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti djece nije zadovoljavajući s aspekta individualnog praćenja rasta i razvoja djece, a posebno je nedostatan

u smislu praćenja kvalitete zdravlja populacije djece. Nakon dugogodišnjih pilot-ispitivanja pokazala se primjenjivost "Zdravstvene knjižice djeteta" u kvalitetnom praćenju rasta i razvoja djece u Hrvatskoj. Zdravstvena knjižica djeteta od rođenja do punoljetnosti je 2006. godine postala obvezan dokument za svu djecu u Hrvatskoj.

LITERATURA

1. Pravilnik o provođenju zdravstvene knjižice djeteta. Narodne novine 2006.
2. Prioritetne aktivnosti za dobrobit djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2003-2005. Zagreb. Vijeće za djecu, 2003.
3. Onis M, Yip R. The WHO Growth Chart: Historical Consideration and Current Scientific Issues. In: Porriani M, Walter P. (eds) Nutrition in Pregnancy and Growth. Basel, Karger 1996; 53: 74-89.
4. Child Health Surveillance in the European Countries. XXIX. APEE Congress, Valencia, September, 9-11, 1999.
5. Proceeding of International Conference "Children's in Mediteranea". Genova, January 7-9, 2004.
6. Ligutić I, Grgurić J, Ficnar B, Duplančić-Šimunjak R, Srnc D, Zakanj Z, Marušić Della Marina B, Hegeduš-Jungvirth M, Persoglia-Petrac A, Juroš A, Pivalica B, Toplak Z. Primjena Zdravstvene knjižice djeteta u praćenju rasta i razvoja djece (Prvi rezultati ispitivanja). Paediatr Croat 1999; 43: 51-4.
7. Persoglia-Petrac A. Rezultati pilotskog ispitivanja u Sisačko-moslavačkoj županiji. Paediatr Croat 1999; 43: 55-7.
8. Hegeduš-Jungvirth M. Rezultati pilotskog ispitivanja u Međimurskoj županiji. Paediatr Croat. 1999; 43: 59-60.
9. Zakanj Z, Grgurić J. Zdravstvene knjižica u praćenju rasta i razvoja djece. Dijete i društvo 2002; 3-4: 269-79.
10. Behrman R, Kliegman R, Johnson H. Nelson Textbook of Pediatrics. Philadelphia, London, Saunders Co 2004.
11. Mardešić D. Pedijatrija. Zagreb, Školska knjiga, 2000.
12. Grgurić J. Optimalizacija ranog razvoja djece - pretpostavka zdravlja odraslih. Medix 2004; 10 (supl 2): 15-8.
13. WHO. Child Growth Standards. Geneva, November 2006.
14. WHO. Growth Records (Your child's growth from birth to age 5 years). Geneva, November 2006.
15. Grgurić J. Praćenje djece s neurorizikom Zdravstvenom knjižicom djeteta. Gynecol Perinatol 2004; 12: 4.
16. Grgurić J, Zakanj Z. Longitudinalno praćenje rasta i razvoja djece u Hrvatskoj primjenom Zdravstvene knjižice djeteta. Paediatr Croat. 2000; 44 (supl 3):164-73.
17. Zakanj Z, Grgurić J, Mikulandra F. Perinatalni parametri koje je moguće pratiti putem Zdravstvene knjižice djeteta Paediatr Croat 2000; 44 (supl 3): 176.
18. Srnc D. Informatički proizvod "Zdravstvena knjižica djeteta". Priručnik za liječnike. UNICEF - Ured za Republiku Hrvatsku. Zagreb, 1998.
19. Grgurić J. Prijedlog zaključaka 7. kongresa pedijataru Hrvatske. Osijek, 2006.

Summary

THE OBLIGATORY MODE OF FOLLOW UP OF GROWTH AND DEVELOPMENT OF CHILDREN "THE CHILD'S HEALTH BOOKLET"

J. Grgurić

During the last 20 years the system of follow up of preventive activities in health care of children has been under the process of implementation. According to the experiences of the modern world, the child's health booklet for all children in Croatia has been introduced. The system of the health care booklet enables the improvement of the health care for children, and at the same time can serve for recording and for early identification of children with special needs, such as children with neurological risk.

Descriptors: HEALTH BOOKLET OF THE CHILD, FOLLOW UP OF THE CHILD, PREVENTION IN CHILDREN, REGISTRY OF NEUROLOGICAL RISK